

МІСТОБУДУВАННЯ

УДК 72.051:167.1«313»(045)

Г. І. Болотов

канд.архіт.доцент кафедри містобудування ННІАП НАУ

СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР: ПРОБЛЕМИ – ТЕНДЕНЦІЇ – ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація: розглянуто спеціалізований комунікаційний простір, його склад, проблеми, що виникли в процесі розвитку, визначені прогресивні тенденції в світовій практиці, надані перспективні завдання, які мають бути вирішені в Україні для досягнення європейського рівня розвитку, зокрема інженерної інфраструктури.

Ключові слова: спеціалізований комунікаційний простір, склад, проблеми, прогресивні тенденції, світова практика, перспективні завдання, європейський рівень, розвиток, інженерна інфраструктура.

Комунікаційний простір, що склався, є достатньо складною ієрархічною системою, яка завдяки транспортно-пішохідних зв'язкам забезпечує пересування людини на будь-якій території із різним рівнем комфортності в залежності від розвинутості транспортної мережі, досконалості транспортних засобів, застосуванню новітніх технологій.

З кожним роком лавино- подібно зростає кількість приватного автотранспорту, нарощується інтенсивність транспортних потоків, що потребує розширення дорожнього полотна, створення нових шляхів сполучення (автобанів, естакад), багато рівневих розв'язок, завдяки чому розширюється загальна інфраструктура. Вона займає все більшу і більшу територію, поглинаючи природне оточення, створюючи ускладнення в місцях перетину транспортних потоків, що в свою чергу призводить до збільшення шкідливих викидів в атмосферу і в цілому веде до значних порушення екологічного стану.

Технічна революція, технічний прогрес за рахунок розвитку промислового виробництва, стандартизації, уніфікації, конвеєризації та роботизації забезпечили створення насиченої інженерно-транспортної інфраструктури, можливість комфортного пересування людини. Завдяки чому сьогодні ми в змозі достатньо швидко і комфортно діставатись до будь-якого

місця на планеті, задовольняючи свої побутові потреби, пізнаючи світ, розширяючи свій світогляд, але в той же час вони призвели до руйнації екосистеми, порушенню екологічної рівноваги. І якщо на цей час ми не в змозі цей процес призупинити, не маючи поки що йому альтернативи, то повинні хоча б скоротити негативні впливи на довкілля.

Для цього слід дослідити прогресивні тенденції, які простежуються в світі та впроваджувати їх у практику. До таких прогресивних тенденцій, які вже в наш час укорінені, головним чином в західних державах та Америці, і дають позитивні результати, відносяться:

1. Упровадження системи велосипедного сполучення, як компактного, мобільного, екологічного індивідуального засобу пересування не потребує джерел живлення, значних площ для зберігання, паркування. Конструкції окремих моделей велосипедів, що складаються, дозволяють перевозити їх в громадських транспортних засобах не створюючи ніяких перешкод для пасажирів. Досвід експлуатації таких систем, зокрема в Бельгії, Німеччині, Угорщині, доводить їх ефективність і популярність. Така система дозволяє уникати тимчасових транспортних пробок, долати ландшафтні перешкоди. Крім того, молодь із задоволенням використовує велосипед - для екстремальних розваг[3].
2. Прогресивною тенденцією безумовно є перевід автотранспортних засобів із бензинових двигунів на екологічні електричні. Цей процес триває вже не один рік, але поступово набирає обертів завдяки удосконаленню акумуляторів, збільшенню ємкості яких дозволяє долати вже значні відстані, а також зростанню мережі пунктів підзарядки.
3. В деяких країнах досить широко використовується водний транспортний ресурс, який здавна був головним для транспортування вантажів і пасажирів. Так, в Ірландії реалізується масштабний проект відновлення внутрішньої річково-канальної системи, яка має функціонувати як вагома складова загальної транспортної інфраструктури, в тому числі і як туристична [2].
4. Нарощування інфраструктурного потенціалу (будівництво автобанів, естакад, багаторівневих розв'язок), в індустріальних державах світу відбувається із врахуванням екологічних вимог, дотримань правил безпеки. Це стосується оптимізованого трасування транспортних коридорів, вибору будівельних матеріалів, застосування екологічно безпечних матеріалів для дорожнього полотна, дотримання оптимальних радіусів повороту та поздовжніх ухилів. Яскравих прикладів будівництва таких споруд є багато в Сполучених Штатах Америки, але диву, що така відносно невеличка та негусто населена країна як Ірландія, спромоглася за

короткий час створити насичену систему сучасних автошляхів із розв'язками і безпечними перетинами, забезпечивши безпечне та комфортне подорожування [2].

5. Однією із головних сучасних тенденцій в розвинених державах світу також є удосконалення рухомого складу, створення безшумних рейкових транспортних засобів, обладнаних і інтернетним зв'язком.

Розвинення велосипедного сполучення потребує виділення спеціально призначених для цього смуг із відповідної розміткою, забезпечення безпечного перетину залізничних переїздів, автодорожніх шляхів, створення місць для паркування, станцій прокату, або інших засобів почергового використання велосипедного парку. Крім того, виходячи із досвіду західних держав, слід обладнати також майданчики для екстремальних розваг молоді, спеціальні прогулянкові траси і т. ін.

Сучасний стан автодоріг, авторозв'язок, перетинів в Україні не можна вважати за задовільний, як за своєю насиченістю, так і за якістю дорожнього полотна. За винятком бориспільської повноцінної автотраси, в Україні досі немає автобанів, стратегічних автошляхів.

Інститутом «Діпромiсто» розроблена генеральної схеми планування території України, де визначенні напрямки просторових коридорів (традиційних шляхів, автобанів, мережі залізничного транспорту тощо), із врахуванням того, що такі шляхи мають обминати пам'ятки природи, археології, історії, не пошкоджуючи їх. Визначені також позакордонні коридори Україна – Польща, Україна – Словаччина, Україна – Білорусь, та Критський євразійський коридор № 5 (умовна назва «Лісабон – Токіо») [1].

Розвиток рейкового транспорту, який включає як зовнішній залізничний, такі внутрішній – міський електротранспорт (трамвайний) в Україні теж знаходиться у занедбаному стані і потребує оновлення рухомого складу, перекладки значної частини дорожнього полотна, модернізації системи безпеки і т. ін.

В минулі роки, в місті Києві провадились експерименти по впровадженню новітнього для того часу монорельсового сполучення (провадились навіть іспити опорної системи і потягів). Цю дорогу планувалось задіяти вздовж лівого берега Дніпра. Такі сполучення вже довгий час успішно функціонують в Японії.

Система авіаційних сполучень потребує інвестицій для реконструкції аеропортів на регіональному рівні, оновленню парку літаків, що дасть змогу також завантажити потужні літаки будівельні підприємства Києва та Харкова.

На жаль у занепаді знаходиться в Україні і річковий водний транспорт, який досить успішно функціонував позаминулі роки. Цей транспортний резерв доцільно використати.

Рис.1 Принципова схема структури спеціалізованого комунікаційного простору

Умовні позначення: - пішохідні зв'язки, - велосипедні зв'язки, - велосипедні траси, - залізні дороги, - метро та монолельси, - повітряні коридори, - водні сполучення, - станції пересадки, - пасажирські вокзали, - житлові будівлі

Для досягнення необхідного рівня спроможності стати європейською державою, враховуючи нашу ментальність, загальний стан інженерної інфраструктури, в найближчі часи Україна має спрямувати всі зусилля на вирішення нагальних завдань, використовуючи системний підхід, принципи оптимізації, ентузіазм свого народу, а саме:

- створити мережу велосипедних сполучень із станціями прокату, ремонту, парковками – як екологічно безпечної індивідуальної транспортної системи, що певною мірою сприяє розвантаженню транспортних потоків. При цьому слід зазначити, що в Радянські часи велосипед широко викораннямистовувався у сільській місцевості;
- створити нові швидкісних автомагістралей державного та регіонального значення – як одного з головних традиційних засобів міжміських сполучень, враховуючи також зростання індивідуального автотранспорту;
- розширити швидкісні залізнично-дорожні магістралі державного та регіонального значення - як одного з головних традиційних засобів міжміських сполучень із врахуванням досвіду експлуатації після впровадження заходів до "Євро-12";
- розвинути мережу метро, яке виправдувало свою доцільність;

- упровадити монорельсові магістралі - як одного з най екологічного виду транспортних сполучень із врахуванням набутого досвіду експериментальних випробувань на лівому березі Києва;
- розвинення авіаційного сектора, що останнім часом знаходиться у занепаді;
- відновити водні транспортні сполучення, що є незадіяним резервом;

Вирішення визначених завдань, яке потребує залучення значних інвестицій, дозволить суттєво підвищити рівень насиченості інженерно-транспортної інфраструктури в державі та значно покращити якісні показники, забезпечуючи європейський рівень комфортності для пасажирів різних видів транспорту, як одну із необхідних умов вступу до ЄС.

Літературні джерела:

1. Болотов Г. І Основи формування архітектурного середовища: монографія / Болотов Г. І. – К.; ТОВ"Лазурит- Поліграф ",2012. – 568с. ISBN 978-966-1543-43-9
2. Болотов Г. І. Аркалогія архітектурного простору Ірландії. – К.:Зб. Наук. праць НАУ,2013.С- 67-68.
3. Опыт Европы в Харькове: альтернативный общественный транспорт – велосипед /Istolica.com.ua./p=93978.

Аннотация

Рассмотрено специализированное коммуникационное пространство, его состав, проблемы, которые возникли в процессе развития, определены прогрессивные тенденции в мировой практике, обозначены перспективные задачи, которые не обходимо решить в Украине для достижения европейского уровня развития, в том числе инженерной инфраструктуры.

Ключевые слова: специализированное коммуникационное пространство, состав, проблемы, прогрессивные тенденции, мировая практика, перспективные задачи, Украина, европейский уровень, развитие, инженерная инфраструктура.

Annotation

The article considers a specialized communication space, its composition, the problems that have arisen in the process of development, defined progressive tendencies in the world practice, marked future challenges that should be solved in Ukraine to reach European level of development, including the engineering infrastructure.

Keywords: specialized communication space, structure, problems, progressive tendencies of world practice, future challenges, Ukraine, European level of development, engineering infrastructure.